

Zachycení ekonomických vztahů ČR k zahraničí v národních účtech v letech 1995 až 2006

2. Hodnoty, fyzické objemy, ceny vývozu a dovozu

- Vliv objemů a cen na hodnotu vývozu a dovozu**

Přírůstky hodnoty celkového vývozu a dovozu představují kombinaci změn cenových hladin a fyzických objemů. Vztah mezi oběma druhy změn včetně jejich společného vlivu (který byl rozdělen mezi oba dva faktory) se v jednotlivých letech lišil v závislosti na vývoji cen vývozu i dovozu zboží a služeb, případně na oslabování či posilování kurzu české koruny vůči měnám, v nichž byl realizován zahraniční obchod. Změny cenových hladin vývozu a dovozu se ve sledovaném období pohybovaly ve značném rozpětí od výrazného obchodního zisku v roce 1998 (60,6 mld. Kč) po obchodní ztrátu v roce 2005 (37,1 mld. Kč), aby v úhrnu za jedenáct let bylo dosaženo zisku 96,9 mld. Kč. Za celé období měla na hodnotovou změnu vývozu i dovozu zboží a služeb podstatně větší vliv změna fyzického objemu než pohyb cenových hladin.

- Rozdílné vlivy objemů na hodnotu u zboží a služeb**

Do roku 2006 ve srovnání s rokem 1995 celkový přírůstek hodnoty vyvezeného zboží dosáhl 1 589,7 mld. Kč, na němž se z 96,4 % podílel přírůstek fyzického objemu a zbytek (3,6 %) tvořil přírůstek cen. Podstatně jiný byl vývoj příjmů za služby, na jejichž hodnotovém přírůstku 114,4 mld. Kč se podílel přírůstek fyzického objemu pouze 9 % a zbytek (91 %) tvořil přírůstek cen. V tomtéž období celkový přírůstek hodnoty dovezeného zboží dosáhl 1 413,7 mld. Kč na němž se z 98,7 % podílel přírůstek fyzického objemu a pouze nepatrně (1,3%) přispěl přírůstek cenové hladiny. U dovezených služeb, vzhledem k poklesu cen, převládl objemový přírůstek nad přírůstkem hodnoty. Za celkový vývoz podíl zbožových operací dosáhl 93,3 % na přírůstku hodnoty, 99,3 % na přírůstku fyzického objemu a 35,8 % na přírůstku cenové hladiny. Zbytek náleží službám. Za celkový dovoz podíl zbožových operací dosáhl 91,9 % na přírůstku hodnoty, 91,3 % na přírůstku fyzického objemu a více než dvojnásobně převýšil přírůstek cen. Zbývající podíly patří službám. V důsledku těchto vývozních a dovozních transakcí na přírůstku hodnoty čistého vývozu (salda zahraničního obchodu) ve výši 166,4 mld. Kč se podílel přírůstek cenové hladiny z více než devět desetin (92,1 %), což byl výsledek značně příznivých směnných relací v oblasti služeb.

Tab. č. 4 Vliv fyzického objemu a cen na přírůstky hodnoty

v mld. Kč, rok 2006 proti roku 1995

	Vývoz			Dovoz			Saldo		
	celkem	zboží	služby	celkem	zboží	služby	celkem	zboží	služby
Hodnota	1 704,1	1 589,7	114,4	1 537,7	1 413,7	124,0	166,4	176,0	- 9,6
Objem	1 542,0	1 531,7	10,3	1 528,8	1 395,7	133,1	13,2	136,0	- 122,8
Ceny	162,1	58,0	104,1	8,9	18,0	- 9,1	153,2	40,0	113,2

Vývoj cenových hladin vývozu a dovozu a jejich vzájemný poměr ukazuje, že zlepšení směnných relací, k nimž došlo do roku 2006 ve srovnání s rokem 1995 působilo paradoxně. Na jedné straně zisk z realizace národní práce na zahraničních trzích vedl k rychlejšímu růstu hrubého domácího důchodu (reálně) než HDP a na druhé straně došlo ve stálých cenách k menšímu předstihu růstu vývozu před dovozem než v běžných cenách s negativním dopadem na čistý vývoz, jehož pozitivní vliv na růst ekonomiky byl nižší reálně než nominálně.